

DAGEN.

37. Aarg.

1839, Nr. 33.

Torsdag

7. Februar.

Redigeret af N. C. Boye. Udgivet og forlagt af N. C. Rostock.

Forsendes, ifølge kgl. allernaadigt Tilladelse, med Posten i Danmark og Hertugdømmerne.

ROSFELÖ. VII. — I. — T.

Kjøbenhavn, 7. Februar.

af en Skrivelse fra Aalborg af 29de Januar 1839. — — — Men det er langtfra ikke allene ved Musik, smukke Militair-Dptoge og Deeltagelse i de i Dagens Anledning foranstaltede Festsilgheder, at det her garnisonerende 3die jydsk Infanterie-Regiment stræber at lægge sin Kiærlighed til Kongen for Dagen. Gamle trængende Pensionister, som engang have staaet i Regimentet, glædedes ogsaa i Aar paa den 29de Januar ved en Understøttelse, der ligeledes blev de endnu levende Individuer til Deel, som hiin uforglemmelige 2den April, udkommanderede fra Regimentet paa Sø-Defensionen, bidroge til at værne om Fædrelandets Kriger-Hæder. Ordentlige Familier af Regimentets Under-Classer, hvis talrige Børneflokk gjør deres Kaar dobbelt trange, glædedes ligeledes i Aar, som det i de nærmest foregaaende Aar har været Tilfældet, ved at see eet eller flere af deres Børn nyt opklædt, og Landsfaderens Fødselsdag faaer da ogsaa for disse Smaa allerede tidlig en Betydning, om hvilken Mindet vil følge dem ind i den modnere Alder. — Det er Regimentets Fattigkasse, stiftet for omtrent et halvt Seculum siden af dets daværende Chef, der sætter det istand til ved en saa passende Anledning at udrede flige Gaver. Det er glædeligt at denne Institution, som i den lange Række af Aar, deels ved Udlaan, deels ved Gaver, har virket meget godt, og som nu endog saa i de senere Aar udbider sin Virksomhed, har kunnet overleve de Conjunctioner, som gave saa mange af dens Brodre Banesaar, eller i det mindste paadrog dem en Sygdom, hvoraf de endnu hve, imedens den blomstrer. Uden at være ganske nøie bekendt med dens Indretning, tør jeg dog næsten helde til den Mening, at det maa være dens oprindelige Statuter, som have værnet om den indtil denne Dag.

— **Dresunds Told**, Danmarks ældgamle Rettighed, der skriver sig allerede fra det 15de Aarhundrede, har alt i nogen Tid været Giensstand for Omtale i adskillige udenlandske Blade. I engelske, svenske, tydske, franske ja endog nordamerikanske Aviser har man fundet Artikler derom. Det Kielske „Correspondents-Blad“ har i dets Nr. 10 og 11 for d. A. særdeles godt forfægtet hiin gamle, uimodsigelige Rettighed mod nogle tydske (stettinske og hamborgske eller hanseatiske) Angreb. Allerede i forrige Aar havde det nævnte Corresp. Bl., i dets Nr. 87 og 88, en Afhandling om Sundtolden. Medens den „Hamborgske Correspondent“ optog denne Afhandling uforfortet, paa nogle Noter nær, „der formodentlig har stødt dens hanseatiske Følelse“, omtalte den hamborgske „Zeitung der Börsenhalle“ ifkun Afhandlingen med saa Død, hvorimod den heel og holden indrykkede en Artikel fra et Stettinsk Blad, der søgte at sætte den Kielske Fremstilling af Sundtolden i et falsk Lys og (falskeligen) beskyldte den for store Urigtigheder. Den stettinske Diatribe er sammensat af „Paastande, der støde an mod Stats- og Folke-Rettens første Grundsætninger, af Foregivender, der ere usjistoriske og usande, af Fordreielser, der forrykke Sagens sande Standpunkt og af Beviser, der godtgjøre det Modsatte af det, de sigte til.“ Det Kielske Correspondents-Blad har især bestridt den temmelig udbredte, men aldeles urigtige Mening: at Rettigheden til at høre Told i Sundet nærmest beroer paa

Tractater med, ja vel endog paa en Gunstbeviisning af de øvrige Stater. Den har derimod godtgjort, at den oprindelige grunder sig paa den Høiheds; Ret, hvilken Danmark fra Arilds Tid udøvede over de tre Giennemfarter eller Strømme, der dele Rigets Provindser fra hverandre og høre til dets Territorium. Disse tre Strømme ere, sem bekendt, Dresund og begge Belterne, i hvilke sidste ligeledes alle passerende Skibe maae erlægge Told. Ifølge de forlængst fastsatte almindelige antagne Grundsætninger for Folke-Retten, strækker et Lands Territorium sig ogsaa over de mellemlobende Bænde, og saa vidt ud over det tilgrændsende Hav, som en Kanonkugle fra Strandbredden kan række, og efter den nu gældende Folkeret (siger Martens i *Droit des Gens moderne de l'Europe*) ere tre franske Mile (Lieux) det mindste, en Nation kan gjøre Fordring paa. Den anførte Forfatter bemærker derpaa udtrykkelig, at Sundet og Belterne ere almindelig erkendte at tilhøre Kronen Danmark, som staaende under dens Herredom. At selv hele Hæve kunne beherskes af en Magt, er noget, der maa være enhver, som kan en Smule Historie, bekendt af det sorte Hav, hvilket, som alle vide, Porten saa aldeles tilegner sig som Domaine, at den ikke indrømmer nogen Nation Farten derpaa, eller Tilgangen dertil, naar den ikke ved Tractater har bevilget sigt. Rusland erholdt denne Frihed først ved en Tractat af 1774, Østerrig ti Aar derefter, og tidligere er den bleven bevilget alle søfarende Nationer under den Betingelse, at hvert Skib, for det tør indløbe i Havet, maa løse et Firman; for et saadant erlagde et Dartskib fra Kiel for to Aar siden 84 tyrkiske Piaster. — Ogsaa i Hensyn til fremmede Krigsskibe udover Danmark sin Territorial-Ret over Sundet og Belterne. Det er ved Tractater med England, Holland og Frankrig bestemt, at ikke noget større Antal end sex Orlogsskibe, maa, uden foregaaende Anmeldelse, seile giennem Rigets Strømme. For Østerrig blev ved Freden til Bromsbro ifkun fastsat 5 Skibe og derhos bestemt, at naar flere skulde passere, maatte det tilkiendegives tre Uger i Forveien. I Krige mellem de andre Sømagter har Danmark, naar det selv var neutralt, holdt Afgangen til Østersøen lukket for de krigende Magters Kapere, og at saaledes f. Ex., i den nordamerikanske Krig, de preussiske Under-saatter i Østersøen vare sikrede for Kaperier, derfor havde de den Magt at takke, som nu engang er i Besiddelse af Nøglen til dette Hav. — Af „Dagen“ Nr. 11 d. A. har man seet, at der i Østerrig forebeledes nye Underhandlinger angaaende Erløggelsen af Sundtolden. Fornuftigvis kunne disse dog ifkun sigte til **Erløggelsesmaaden**. Saavel den svenske Stats-tidende, som det svenske Aftenblad, have i senere Tid leveret historiske Fremstillinger over den nævnte Told. Med Hensyn til de stocholmske Handlendes Ansøgning til den svenske Regiering (hvilken Ansøgning foranledigede hine paatænkte Underhandlinger) beretter og bemærker den Kielske Correspondent følgende: En Artikel om Sundtolden i den engelske „Courier“, meddeelt i den svenske Stats-tidende, for-aarsagede, ifølge det svenske Aftenblad for f. A., en saa stor Sensation paa Stocholms Børs, at flere Handlende indgave en Petition til Regieringen om at en fuldstændig Undersøgelse over Oprindelsen til hiin Told maatte anstilles, og, dersom det skulde vise sig, at den svenske Handel ikke kunde befries fra denne

Told, skøndt Østerrig nu besidder den ene Bred af Sundet, der da maatte aabnes Underhandling med den danske Regiering derhen, at Østerrig, mod paa eengang at erlægge en rund Sum til Danmark, for Fremtiden befriedes aldeles fra denne Byrde. „De svenske Børs-Herrer“, bemærker nu Correspondents-Bladet, „kunne gierne være dygtige Handelsmænd, men i deres Fædrelands Historie ere de ikke synderlig hjemme. De maatte ellers vide, at Toldfriheden i Sundet, hvilken Østerrig engang i en heldigere Krig tilkæmpede sig, atter, i en tidligere uheldig, maatte opoffres, saa vel som at, da Danmark aftraadte Skaane til Østerrig, blev dog Enehæredømmet over Sundet udtrykkelig forbeholdet. At Danmark nu skulde indlade sig i Underhandlinger om Toldfrihed i Sundet, er saa meget mindre rimeligt, som denne Told er i bestandig Stigen, saa at dens Beløb, der for hundrede Aar siden i Giennemsnit udgjorde 200,000 Rd. Cour. aarlig, sikkerligen for 1838, da et større Antal Skibe, end nogenstinde forhen, passerede dette Stræde, vil udgjøre det sexdobbelte.“ — I Nordamerika havde, som ovenfor sagt, ligeledes en Stemme høvet sig om Dresund og den danske Told-Rettighed. I Ny-Yorks „Handels-Journal“ meente en Indsender, at de forenede Stater burde opsigte Danmark Tractaten om Sundtolden!! Det er ikke umuligt (mener Corresp.-Bladet) at en Petition herom kan indkomme til Congressen, men det er aldeles vist, at ingen Opsigelse af Tractaten vil følge, og at ingen vil see mere over en flig Petition, end en Mand, der selv har undertegnet hiin Tractat fra nordamerikansk Side — og denne Mand er ingen anden, end den daværende Statssecretair Henry Clay, nu, hvis man ikke feiler, en af Competenterne til Præsident-Embedet. — Den **Stettinske Paastand paa Toldfrihed** affærdiger det nævnte Blad meget grundigt, og naturligvis ikke uden at lade Stettineren føle det høist latterlige i en saadan Paastand fra en saadan Magt.

— I Hr. Bergsøes Skrift: „Udkast til en Creditforening for danske Grundeiere“ hedder det: „Allerede for et Par Aar siden, da den første Stænderforsamling for Nørrejylland bestyret sig med at drøfte et til samme indgivet Forslag om at indgaae med en Petition angaaende Oprettelsen af en med Kongelig Garanti forsynet Creditkasse, var det mit Ønske, at Publikums Opmærksomhed maatte blive henledt paa de i flere af Europas Stater bestaaende private Creditforeninger. Paa en videnskabelig Reise i Udlandet, som det senere er faldet i mit Lod at kunne foretage, har jeg haft Leilighed til at opholde mig paa Steder, hvor der fandtes saadanne Foreninger, og til saavel at gjøre mig bekendt med sammes Natur, som at tale med Mænd, der havde Andeel i deres Bestyrelse, og jeg har derved lidt efter lidt erholdt en saa fast Overbeviisning om disse Anstalters Gavnlighed, og en saa nøie Kundskab til deres Indretning, at jeg har troet at burde søge at gjøre samme frugtbringende.“ — „Naar en Landmand vil optage et Laan, da vil han imidlertid, om han endog er en formuende Mand, og kan stille fuldkommen tilstrækkelig hypothekarisk Sikkerhed, i Nøglen være nødt til at henvende sig til en Sagfører eller Commissionair, hvis Tjeneste han maa lønne med et hyppigen ikke ringe Honorar, der ikke sjelden vil være størst for den, som mindst har Naad til at betale samme; han

vil ofte være nødt til at vente en lang Tid, inden det lykkes ham at faae Sagen endeligen afgjort, hvilket som oftest enten vil være ham ubehageligt eller til Læb, og han vil endeligen ikke sielden være nødt til, for at opnaae sit Ønske, at finde sig i at betale en Provision, eller i Rente at give Noget over den almindelige Renteafgift, Ubehageligheder som vil gientages for hver Gang Laanen bliver ham opsagt, et Døde, for hvilket han stedse er udsat. Selv for den større og formuende Godsejer maa derfor en Anstalt, hos hvilken han med fuldkommen hypothekarisk Sikkerhed a) veibliffelig kan erholde Laan, som overlades ham b) uopsigelig, c) uden Commissionsomkostninger, og d) til den mindste gangbare Rente, være til ikke ringe Fordeel og Bequemmelighed. For den mindre formuende Landmand og Bonden, som ikke have nogen personlig Credit, som ere ubekjendte med Forretningstilvæts mangfoldige Irgange, og leve langt fra de Steder, hvor Capitalerne have deres Strøg, vil det ofte være forbundet med betydelig Vanskelighed at erholde et større Laan, selv om de kunne stille tilstrækkelig Sikkerhed, og naar et saadant er dem en Nødvendighed, ville de ikke sielden være nødt til at give sig i Agerkarlenes Hænder, og under Navn af Provision, Commissionsgebyr o. a. d. at svare ublu Renter. For dem maa derfor en Anstalt som den nylig nævnte være en sand Velgierning. — „En Undersøgelse af Spørgsmaalet, om Statsgodserne bør have Afgang til Optagelsen af Laan hos Creditforeningen, vil vel være overflødig, da den danske Regiering synes at have antaget det af alle Statsøkonomer for rigtigt ansætte Princip, at afhænde Domainerne. Jeg skal derfor her indskrænke mig til at bemærke, at alle de mig bekjendte Creditforeningers Statuter stiftende, og de preussiske udtrykkelige, udelukke Staten med dens Domainer fra Afgang til Deeltagelse, i det man nemlig har været bange for, at Capitalisternes Frygt for Istedet for Privatfordringer at erholde Statsobligationer i Pantebrevsform, paa hvis Værd politiske Begivenheder kunde have Indflydelse, skulde svække Foreningens Credit. Denne de preussiske Creditforeningers Bestemmelse faae Regieringen sig under Krigen nødsaget til at omgaae, (dog saaledes, at de paa Domainerne udstedte Pantebreve er holdt en særlig Form). — Ved Oprettelsen af Kongeriget Westphalen lod Regieringen Statscreditorerne ombytte deres i Domainerne hypothecerede Statsobligationer med andre, for hvilke der ingen Sikkerhed var givet, hvilke nye Obligationer fort derpaa bleve nedsatte 1/3 Deel, og dette Exempel er ikke det eneste, som kunde anføres.“

Randers, 1ste Februar. Af en Bekjendtgørelse i Ribe Avis seer man, at de i Ribe for Eftertiden berammede Døgnmarkeder, Istedet for at holdes paa den hidtil værende Markedsplads udenfor Nørreport, herefter vil blive holdte paa Byens Torv. — Det Omvendte, nemlig at faae de her i Randers bestemte, som oftest stærk besøgte Hestemarkeder forlagte udenfor Byen, har i sin Tid flere Gange været foresøgt af Politimesteren; men da Markederne kiendelig har lidt derunder, har man anseet det for rigtigere at lade det forblive ved det Gamle. Skjøndt det nu vistnok kun yderst sielden, og langt sieldnere end man skulde troe, hænder, at Folk komme til Skade i denne Brimmel af Heste i Gaderne, synes dog den Skik, som skal bruges i Flensborg og andre Steder i det Slesvigske, hvor Hestemarkeder afholdes inde i Gaderne, at anbefale sig, nemlig: at der langs For- tougene anbringes en Barriere af nedrammede Pæle med et Reeb igiennem, hvorved de Heste, som bringes til Marked, fastbindes. Fortougene og den øvrige Deel af Gaden holdes derved ryddelige; er Gaden bred nok dertil, kan der anbringes to Rækker Heste, een paa hver Side; i modsat Fald, da kun een, hvorimod det andet Fortoug med sin tilhørende Deel af Gaden bliver aldeles fri til Passagen. Den Beføst-

ning, som Anbringelsen af disse Barrierer vilde medføre, kunde rigelig erstattes, naar der blev betalt en billig Stadspege af hver Hest. For Riberne har denne Indretning den Behagelighed, at de bedre kunne overse de Heste, der ere til Marked, og lettere gienfinde den Hest, de have i Rifferten, end i det nærværende Virvar, hvor Hestene holdes eller trækkes omkring imellem hinanden.

Altona, 2. Febr. Hvis Frostveiret vedvarer, vil Elben sandsynligvis i disse Dage for tredje Gang blive tillagt. — Posterne fra London, Paris, Brüssel og Amsterdam ere alle udeblevne i Dag; ligeledes den Ausburgske Allgm. Zeitung og de øvrige bayeriske Blade. Fra Bayren pleie Bladene i nogen Tid bestandig at komme for sildig. Ifølge Telegraphberetning fra Hamborg af 1ste d. M., var det søndenske Post-Dampskib endnu Kl. 3 1/2 Eftermiddag ikke i Sigte. (Mt. Mercur.)

Korsør, 5. Februar, Kl. 12 Middag.

Brev og Person-Posten fra Hamborg af 2den Februar er i Dag overført fra Knudshoved til Halskou i 6 Timer. — Nyborg Bro, Slipshavn og Korsør Bro ere spærrede af Is.

(Indsendt.)

Om Thorvaldsens Museum.

En Betragtning.

Det hører med til Tidernes Teg, at Rygter om fredelige Foretagender, og Efterretninger om bilagte Stridigheder optages med langt mindre Interesse, og udbredes sildigere og langsommere end Fortællinger om Krig, Strid og Trætte. En veibliffelig Meningsforskjellighed, som opstod i Committeeen for Oprettelsen af Thorvaldsens Museum, begyndte strax at sætte vedkommende og uvedkommende Tunger og Penne i Bevægelse, til Forargelse for Enhver, som det var om Sagen og Kunstneren at gior. Men ligesaa vist, som det er, at ingen fornuftigvis burde forundre sig over, at der mellem en Snees Mennesker kunde være to eller tre forskjellige Meninger, ligesaa snkkeligt maatte det være, at det snart bragtes til almindelig Kundskab, at Dissonancerne havde opløst sig i fuldkommen Harmonie, saa at der ligesaa lidt i forbemeldte Committee som i Magistraten og hos de 32 Mænd længere hersker nogen Tvivl om, at den af Hans Majestæt til Museet skienkede Bygning kan og vil vorde et værdigt og hensigtsmæssigt Opbevaringssted for Thorvaldsens Konstsager. Et Resultat, som absolut maatte fremkomme, da den øverste Instants, Thorvaldsen, havde kiendt i Sagen, ved uforbeholden og ubetinget at erklære sig fuldkommen tilfreds med, at denne Bygning blev indrettet for hans Gaves Modtagelse.

Det sig for Sagen interesserede store Publikum kan altsaa med Sikkerhed see den Tid snart imøde, da disse stærke Mure skulde være omdannede til en simpel og smagfuld Bygning, der skal opbevare det Skionnefte, dansk Kunst har frembragt.

Glædeligt for os, og af høieste Vigtighed for Foretagendet, er det, at Thorvaldsen er her tilstede og kan foreskrive hvorledes han ønsker sit Hus indrettet indvendigt og udvendigt, thi hans Mening og Villie deri bør ingen kritisk eller konstnerisk Mand eller Haand forvanske eller forstyrre. Med fuld Fortro- ning kan man sige sig, at Hans Majestæt ved Tegningens Bedømmelse vil tage Thorvaldsens Ønsker i fortrinlig Betragtning. Kongen og Thorvaldsen ere i denne Sag Hovedgiverne, og at dem tilkommer den afgjørende Stemme, derom vil der ligesaa lidt i Committeeen som i Magistraten kunne reise sig nogen Tvivl. Communeens Repræsentanter og Øvrighed, der ved Gavebrevets Modtagelse have paataget sig Forpligtelsen at sørge for et værdigt Gemmested til Gaven, ville aldrig glemme, at meget, ja det Vigtigste, hvortil Kongens Hielp behøves, staaer endnu tilbage, for at Museet kan komme i Stand:

nemlig Konstværkeres Tilstedeværelse; kun en liden Deel af dem er her; at faae den store Rest, som staaer i Rom, hertil, det tør man haabe, at Hans Majestæt landsfaderlig vil drage Omsoerg for, thi ellers vare Committeeens og Statsbestyrelsens Bestræbelser, for at faae Huset bygget, spildte.

Paa architectonisk Pomp og Pragt bør derfor Pengene ikke daarlig ødles. Det er en maadelig Compliment, man troer at gior den store Konstner, naar man siger, at det er af Bessedenhed han baade i Rom og her gientagne Gange om det vordende Museum har erklæret: „Jeg forlanger kun fire stærke Mure og et godt Lys.“ Den Mand veed vel, hvad han er, og hvad Værd hans Arbejder have; det har han tilfælles med enhver stor Mand. Det er netop i den sanddrue og uforfælskede Erkiendelse af sit eget Værd, at han ikke ønsker en pyntelig Skalm om hans solide Kierner, og man maa ikke have seet den Mine eller hørt den Tone, hvormed han ofte har sagt hine betydningsfulde Ord, eller intet Begreb have om en kraftfuld og dygtig Mandes sande og simple Tale, naar man vil underlægge den en Bessedenhed, som man vel maatte ønske at finde hos Legionen af Kritikere og Konstnere, men som hos vor Thorvaldsen vilde være paa det urette Sted.

Posten var ved „Dagens“ Slutning Kl. 3, ikke ankommen.

Ældre Postretninger.

S a n n o v e r.

Unions-Selskabet i Osnaabruck havde overrakt den darmstadtiske Deputerede Glaubrecht som Tegn paa dets Erkiendtlighed, for hans Andragende over det hannoverske Forfatnings-Spørgsmaal i den darmstadtiske Stænderforsamling, en Solv-Pokal. Som Svar herpaa har Selskabets Præsident erholdt følgende Skrivelse. „Velbaarne, Høitagede Herre! Den saa særdeles vigtige og beklagelsesværdige Ophævelse af den hannoverske Statsgrundlov er aldrig bleven betragtet af mig som et blot particulært Anliggende af en fremmed Stat; jeg har altid, og lige fra det første Dieblisk betragtet den som et tydsk Anliggende, anseet den som en Begivenhed, hvori alle tydske Lande maa tage Deel, hvad enten de allerede ere i Besiddelse af en Forfatning, der svarer til Tiden, eller da først see Indførelsen af denne imøde. Det er jo eet Mødersmaal, som vi Alle tale, det er de samme Sæder, de samme Følelser og Sympathier, der ere eiendommelige for os Alle, og som blot sige, at hverken Bierge eller Floder adskille os, men at vi tilhøre eet stort Fædreland. En sikret og forfatningsmæssig Retstilstand er jo endelig paa en lige Maade lovet og garanteret alle Tydskere paa den høitideligste Maade ved vor Forenings statsretlige Vaand, ved den tydske Forbundsact. Hvorfor skulde derfor den tydske ved Rhinens Bredder være ligegyldig ved hans Brodres Skiebne ved Elben og Weseren.“ Imedens Norden engang har kæmpet for Sydens Frihed, hvorfor skulde nu Syden da uden Deeltagelse see paa, at en hellig Retstilstand rystes i Norden? Nei, visseelig, høitagede Herre! De og deres Medborgere have allerede høitidelig nok til at overbevise dem om, at de Følelser, som jeg her udtaler, ere allevegne udbredte i det tydske Fædreland. Den almindelige Sympathie, som det hannoverske Anliggende har fundet i Tydskland, har vist dem, at den samme vedholdende Hengivenhed for Lov og Ret, som vore Forfædre have høit, endnu den Dag i Dag bestaaer, og at Sands og Følelse for tydsk Nationalitet ikke er gaaet under. Disse Følelser have ogsaa bestaaet mig, da jeg fremstillede mit Andragende med Hensyn til den hannoverske Statsgrundlovs Ophævelse i den Storhert. Hessenske Stænderforsamlings andet Kammer. Men jeg gif endvidere ud fra den Overbeviisning, at Enhver, efter sin Stilling og Forhold, maatte bidrage sin Skærv for Fædrelandets Vel, og at i Særdeleshed de, som ved deres Medborgeres Tillid ere kaldede til at virke